

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
„Miercurea”, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”,
„Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luca-
fărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”,
„Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”,
„Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VI.

Sibiu, 20 Februarie 1904.

Nr. 8.

Mobilizarea împrumuturilor hipotecare.

Dintre reformele și îmbunătățirile inițiate în sinul Băncilor noastre dela întemeierea asocierii lor în anul 1898, acțiunea începută în scopul mobilizării împrumuturilor hipotecare pe calea cesiunii către un institut care se ocupă cu emiterea de scrisuri fonciare, este fără îndoială momentul cel mai important.

Această chestiune a fost tratată în coloanele revistei noastre de repetite ori și cât se poate de aprofundat, și astfel putem presupune că este pe deplin cunoscută cetitorilor nostri. Ar fi deci lucru de prisos dacă am reveni acum din nou asupra esenței chestiunii, — și dacă preste tot ne vedem îndemnați a ne ocupa de ea și în numărul nostru de astăzi, cauza este: că ne aflăm în plăcuta pozițiune de a pute anunța *realizarea planurilor inițiate în această chestiune* în Conferențele ultime ale Băncilor noastre.

Anume Direcțiunea „Albinei”, conformându-se cercării ce i-a adresat Conferența Băncilor din Octombrie 1903, a decis escomptarea împrumuturilor hipotecare ale Băncilor noastre și a adresat la 1 Febr. a. c., sub Nr. 3398, un circular către toate Băncile românești, prin care le aduce la cunoștință, că a luat între ramurile ei de afaceri și recumpărarea pretensiunilor hipotecare.

Astfel vedem pe deplin realizată una dintre cele mai importante reforme inițiate de conferențele Băncilor noastre, și depinde acum numai dela priceperea institutelor noastre de credit, ca să-și asigure toate acele avantagii, în vederea cărora a fost cerută și introdusă la „Albina” cesiunea împrumuturilor hipotecare.

Modalitățile stabilite de Direcțiunea „Albinei” pentru inactivarea acestui nou ram de afaceri, represintă o chestiune mai mult tehnică, care nu ne poate preocupa la acest loc și nu are să formeze substratul unui articol de țiar. Ele au fost comunicate singuraticelor bănci și astfel sunt pe deplin cunoscute cercurilor pe cari le privesc. Cu toate acestea nu va fi lucru deplasat, dacă vom constata și la acest loc, că la stabilirea normativului din chestiune, Direcțiunea „Albinei” a fost condusă de principiile cele mai liberale, și neinfluențată de nici un formalism, a căutat să înlesnească cât se poate mai mult realizarea cesiunilor proiectate și prin aceasta să facă accesibile avantajele reformei activate unor cercuri cât se poate mai largi. În acest scop a stabilit o procedură excepțională, scutită de orice formalități, pentru deliberarea cererilor ce îi vor sosi dela băncile noastre; a condiționat încuviințarea acestor cereri numai dela minimul garanțiilor pretinse de legile țerii și a admis lichidarea împrumuturilor cedate îndată după încuviințare și fără condițiunea întabulării prealabile. Tot astfel a stabilit cele mai mari înlesniri și în privința mărimii împrumuturilor, a condițiilor de replătire și a modalităților de lichidare (în bani gata ori efecte).

„Albina” prin urmare, din a ei parte, a făcut totul ce i-a fost posibil pentru realizarea intențiunii Conferențelor din 1901 și 1903, și este acum rëndul celorlalte bănci, ca să-și întocmească afacerile în condițiuni cari să le permită o exploatare *rațională* a noiei surse de capital ce li-s'a deschis.

Nu incupe îndoială, că Băncile noastre la început vor întâmpina oare-cari greutăți la înlocuirea procedurii observate pânăci în privința acordării împrumuturilor hipotecare, prin o procedură nouă adecuată cerințelor legii despre scrisurile fonciare și condițiilor

stabilite de „Albina“. Dar aceste greutăți în nici un cas nu vor fi de neînving, deoarece partea *esențială* a condițiilor, și anume acoperirea legală, la cea mai mare parte a împrumuturilor hipotecare va fi dată în realitate, și astfel vor fi de înving numai dificultăți *formale*. Greutățile ce băncile noastre le vor întâmpina în această direcțiune vor fi apoi pe deplin recompensate prin novele și însemnatele garanții de consolidare ce-și vor crea și asigura prin mobilizarea pretensiunilor lor hipotecare.

Aceste garanții au fost expuse și apretiate pe deplin în organul nostru încă atunci, când reforma acum realizată era obiectul studiilor și deliberărilor Delegațiunii și Conferenței Băncilor. Dacă cu toate aceste revenim și astăzi asupra lor, o facem mai ales în scopul de a reaminti cercurilor interesate intențiunile ce le-au avut în vedere Conferențele Băncilor când au inițiat această reformă și au cerut „Albinei“ realizarea ei.

Anume mobilizarea împrumuturilor hipotecare pe calea cesiunii *nu a fost inițiată în scopul de a crea pentru instituttele noastre o nouă resursă de capital de afaceri*, ci ca un *remediu* în fața inconvenientului constat, că Băncile noastre luaseră atât față cu deponenții lor, cât și pe calea reescomptului *mari angajamente cu scadență scurtă*, până când pretensiunile lor active aproape în totalitatea lor puteau fi realizate *numai la un termen mai îndepărtat*.

Acest fapt, care nu a fost și nici nu poate fi tras la îndoială, formă un *pericol* permanent și serios pentru Băncile noastre și în cazul unei crize putea avea de urmare nimicirea totală a organizațiunii noastre financiare și ruina nu numai a singuraticelor bănci ci și a clientelei lor creditoare și debitoare.

În scopul prevenirii acestui pericol, cercurile competente s'au crezut datorate a căuta căi și mijloace pentru *mobilizarea* unei părți mai însemnate a capitalului administrat de Băncile noastre și legat pân' aci în pretensiuni realizabile numai cu oare-cari greutăți și la un timp mai îndepărtat; și acest scop Conferențele Băncilor au crezut că se va pute ajunge cu mai multă înlesnire, și fără alterarea angajamentelor existente, dacă prin cesiunea împrumuturilor hipotecare obligațiunile ce pân' acum zăceau moarte în cassele Băncilor, se vor pute înlocui cu efecte la ori-ce moment realizabile.

Acesta este *scopul adevărat* al reformei realizate, și toate silințele Conferențelor și ale

„Albinei“ ar fi cu totul zădărnice, dacă Băncile noastre nu ar înțelege sau ar ignora acest scop și ar căuta să exploateze această reformă ca o nouă sursă de capital pentru lărgirea cercului lor de afaceri.

Recomandăm Băncilor noastre ca să profite cât mai intensiv de avantajile ce li-se ofere prin reforma introdusă de „Albina“, dar' să facă acest lucru, strict în sensul intențiunilor Conferențelor, *în scopul de a reduce angajamentele lor de reescompt și de a-și crea o cât mai bogată rezervă de efecte*, care pentru ori-ce institut de credit formează cea mai sigură și solidă garanție de existență.

O desmințire.

În „Brassói lapok“ Nr. 37 din 16 I. c. cetim următoarea scire senzațională:

„Ni se scrie din Sibiu, că la institutul „Albina“ de acolo s'a aflat că unii din agenții institutului, cari exoperează împrumuturi cambiale pentru clienții lor, ar fi comis falsificări și înșelăciuni astfel, că pe cambialele date de clienți au ridicat sume mai mari decât voiau cei interesați, iar plusul l'au ținut pentru sine, interesele plusului însă le-au plătit agenții pânăcând au avut de unde. Prin abuzurile acestea, devenind mai mulți agenți insolvenți, bietii țărani de bună credință au suferit daune *colosale*, pentru-că dați în judecată au trebuit se plătească ei întreaga sumă împrumutată pe cambii“.

Nu neg că în viața de peste 30 ani a institutului „Albina“ nu s'ar fi ivit și casuri de celea amintite în corespondența din cestiune, pentru-că durere și între Români s'au aflat oameni de nimică, precum se află la toate națiunile. Mă provoc numai la raportul general din anul acesta al institutului „Az erdélyi magyar jelzáloghitelbank“ din Cluj, în care se constată că în anul expirat a suferit o daună de Cor. 68,000, din cauza unui agent care a comis falsificări și înșelăciuni de natura celor amintite în „Brassói lapok“.

Nu este adevărat însă, că clientela „Albinei“ ar fi suferit daune „colosale“ în urma astorfel de abuzuri, pentru-că în casurile în cari daunele nu s'au putut încasa dela respectivii agenți, institutul a rămas de pagubă, amortisându-se pretensiunile dificultate.

Dar de câți-va ani încoace, *nu mi-a venit la cunoștință nici un cas de asemenea natură*. Declar deci insinuarea din „Brassói lapok“ de *o scornitură tendențioasă*, lipsită de adevăr“.

Sibiu, 17 Februarie 1904.

Parteniu Cosma,
directorul executiv al inst. „Albina“.

Importanța asigurărilor asupra vieții.

Intre cele mai nobile sentimente, cari dominează omenimea, este și sentimentul de datorie, care din ce în ce tot mai intens se manifestă, găsindu-și expresie mai ales în cercul strins al familiei. Bărbatul care se căsătorește, este conștient de aceea, că prin acest pas ia asupra sa datoria de a grijă de soție și de copii pe cari eventual o să-i aibă mai târziu. Această grijă însă nu se limitează exclusiv numai la agonisirea mijloacelor de traiu de ați pe mâne, ci bărbatul însurat are să țină cont și de eventualitatea unei morți premature ce l'ar pute ajunge. Această prevedere trebuie să o aibă bărbatul familist în scopul ca să facă posibilă existența familiei sale și după moartea sa. Această țință însă nu o poate ajunge prin aceea că va pune la o parte oare-cari economii din an de an, de oare-ce acestea abia după o lungă serie de ani se vor urca la o sumă corespunzătoare, pe când trebuința acestei sume poate să se ivească impetuos deja după un scurt interval în cazul când l'ar ajunge o moarte prematură.

Asigurarea asupra vieții este deci singura formă de economisire, care face posibil ca cine-va să se îngrijească de familia sa a priori, deoarece asigurarea asupra vieții oferă celor rămași întregul capital și atunci, când cazul de moarte ar urma chiar după prima plată de premiu. La alte forme de economisire însă, ca d. ex. depuneri spre fructificare la bănci, casse de economii, etc., într'un asemenea cas se va pute dispune numai de sumele de fapt depuse plus interesele lor. Această mare însemnătate economică a asigurării asupra vieții găsesce tot mai multă și mai deplină înțelegere în singuraticile pături ale populațiunii, mai ales în Europa occidentală, ceea-ce se dovedește și prin aceea, că din an în an numărul persoanelor, cari încheie asigurări asupra vieții este în creștere progresivă.

Acest fapt s'a putut observa în anii din urmă mai ales în Germania, unde cu toate că în timpul acela își făcuse apariția nefastă o mare crasă industrială, care în fine acum s'a potolit, tocmai în acel period s'a observat că se înmulțiseră constant asigurările asupra vieții. Aceasta se explică prin faptul că tocmai în astfel de periode, în cari capitalurile plasate în întreprinderi au să sufere pagube, cei mai mulți ajung a recunoaște cât de prețios este a-și garanta cel puțin o parte din economii prin încheierea unei asigurări asupra vieții.

Desvoltarea enormă pe care au luat-o în timpurile din urmă asigurările asupra vieții, rezultă și din datele statistice autentice, cari ne spun că în anul 1860 toate societățile de asigurare asupra vieții din Europa aveau la olaltă 4749 milioane coroane asigurări în vigoare, pecând numai singur în anul 1902 s'au încheiat în Europa asigurări nouă în valoare de 4664 milioane coroane. Cu alte cuvinte singur în anul 1902 s'au încheiat aproape tot atâtea asigurări nouă, câte erau în total în vigoare la anul 1860 după o muncă acuisitorică de vre-o 50 de ani! Dar' nu este de lipsă ca să mergem atât de departe cu studiul comparativ al desvoltării asigurărilor asupra vieții, ci ajunge să amintim, că la anul 1880 s'au realizat în Europa transacțiuni nouă de 1608 milioane coroane, la 1890 deja 3341 milioane și în 1902 s'a ajuns cifra susamintită de 4664 milioane. De remarcat este, cât de însemnată a fost în timpul din urmă producțiunea la asigurările asupra vieții în monar-

chia Austro-Ungară. Societățile din monarhia noastră au realizat în ultimele două decenii o producțiune, care se urcă la o sumă aproape de patru ori atât de mare ca acum douăzeci de ani, și astăzi societățile de asigurare austro-ungare ocupă deja locul al treilea între institutele de această natură din întreaga Europă.

Este regretabil, că în această materie nu avem o statistică specială a Românilor din țeara noastră, cari sunt asigurați asupra vieții. Dar' credem, că nu greșim, dacă vom admite, că procentul populațiunii noastre între asigurați va fi dintre cele mai mici. Spiritul de economisire la poporul nostru a fost propagat mai cu sistem abia de vre-o treizeci de ani incoace prin fondarea institutelor noastre de credit și de economii. Institute de asigurare curat românești nu am avut și nu avem nici ați, și deci propagandă pentru asigurare asupra vieții la poporul nostru nu s'a făcut decât doar' prin societăți străine. Singurele încercări, cari prind teren și la noi sunt reuniunile de înmormântare. Deci până ce nu vom avé și noi institutele noastre de asigurare asupra vieții, să nu stăm indolenți față de binefacerea acestei instituțiuni, ci să căutăm a profita de ele cât mai intens și prin mijlocirea societăților conduse de străinii mai înaintați pe acest teren decât noi.

A expune într'un scurt articol toate combinațiunile câte sunt practicabile astăzi la asigurările asupra vieții, ar fi greu, dar' și de prisos, deoarece pentru casuri concrete stau ori-cui la dispoziție tabelele de premii ale fie-cărei societăți, care servesc gratuit cu ori-ce informațiuni mai detaliate. Vom extrage deci din nemăratele combinațiuni numai trei modalități principale, cari după părerea noastră, credem că ar fi mai acomodate trebuințelor poporului nostru. Acestea sunt: 1. asigurarea simplă sau reciprocă pentru cazul morții, 2. asigurarea mixtă pentru cas de moarte și cu termin fix, și 3. asigurarea pentru copii și de zestre.

Asigurarea *simplă* pentru cazul morții este cea mai primordială formă, cea mai căutată și totodată cea mai eftină. Suma asigurată se plătește tocmai în timpul, în care se simte mai mare nevoie de sprijin material pentru o familie rămasă orfană. După moartea unui cap de familie neajunsurile sunt o sumedenie. Mai întâiu speșele cu înmormântarea reclamă bani gata, apoi sunt de acoperit încă cheltueli cu boala mai îndelungată ori mai scurtă, care de regulă premerge decedului, etc. Pe urmă nu sunt rare casurile, când rămân datorii neachitate, de cel decedat, cari acum cad în sarcina ereșilor. De cele mai multe-ori lăsământul, mai ales în popor, se reduce la imobili, cari nu se pot realiza cu succes în ori-ce timp și deci suma de asigurare în multe casuri scutesce pe ereși de a vinde realități sau pământuri în condiții desavantagioase, constrînși fiind prin cazul de moarte să o facă aceasta la un timp neoportun. Asigurarea pentru cazul morții poate să se facă și reciproc între soț și soție, așa, că fie-care din aceștia doi ereșește după moartea celuilalt suma asigurată. Natural că acest fel de asigurare este mult mai scump, dar' și avantajile sunt mai mari, căci și dacă d. p. soția ar înceta din viață, pentru cei rămași și mai ales pentru țeran este o perdere mare materială, fiind soția țeranului cel mai bun tovarăș de muncă.

Asigurarea *mixtă* este o combinație a casului morții și a casului ajungerii unei anumite etăți. La această modalitate cel asigurat poate ajunge încă în viață la un capital economisit, având totodată liniștirea, că în cas când nu ar trăi până la aceea etate, aceeași sumă o vor primi ereșii săi după moartea sa. Este

aceasta un sistem de economie de mare valoare pentru timpurile de bătrânețe, când forța de muncă și elasticitatea intelectuală sunt în declin, și când omul muncitor își dorește un traiu mai tîcînit după o viață laborioasă. Pentru țeran suma asigurată astfel garantează la bătrânețe un venit sigur, venit care va înlocui ceea-ce în anii de vigoare i-a dat munca brațelor sale sănătoase.

Asigurarea pentru copii și de zestre este tot atît de importantă ca și celelalte două feluri expuse mai sus. Prin aceasta se poate asigura unui copil la naștere sau mai tîrziu un capital pe care să-l capete cînd ajunge major sau la alt timp anumit. Aplicată la fete această modalitate de asigurare, ia formă asigurării de zestre.

Acest soi de asigurare îndeosebi nu ar trebui să lipsească din programul economic al nici unui țeran al nostru, fiind de o importanță netăgăduită pentru viitorul copiilor săi. Atît pentru flăcăi, cari vor să înceapă o economie proprie, căsătorindu-se, cît și pentru fetele, cari au să devină mame și stilpi familiari, asigurarea de zestre produce efectele cele mai îmbucurătoare. Aceste asigurări sunt menite în special să desvoalte o alipire între copii și părinți și să escite cele mai frumoase sentimente de recunoștință și de pietate a copiilor pentru părinții lor prevădători. Deci au un deosebit efect moral asupra familiei. S'ar puté dice, că prin asigurarea mixtă încă s'ar ajunge același scop, ca și prin acest fel de asigurare de zestre. Așa este, dacă cel-ce încheiă asigurarea mixtă trăește până la termenul cînd capitalul devine scadent. Dacă moare însă mai curînd, la asigurarea mixtă capitalul se va plăti nu la acel termen ci imediat după moarte. Iar' în acest cas, mai ales dacă copiii sunt încă mici, cu greu se va puté păstra neștirbit capitalul până la acel timp cînd să poată fi folosit pentru înzestrarea feciorului sau fetei.

Specialul favor al asigurărilor de zestre este tocmai acela, că suma asigurată este garantată și pentru cazul cînd tata ar muri îndată după plata primului premiu anual. În asemenea cas nu se mai preînde nici o plată mai departe ci suma o primesce cel favorizat la termenul fixat în poliță.

Pentru cel asigurat asupra vieții, abstrăgînd de efectul moral, rezultă și alte beneficii materiale. Economisirea de premii nu este altceva decît o economie silită, căci dacă asiguratul nu mai voește să plătească premiile va perde dreptul la suma asigurată. În casuri, cînd din alte motive nu ar mai puté plăti, există modalitatea reducerii asigurării contractate la o sumă mai mică, sau capitalizarea asigurării, restituirea unei părți din premiile plătite și stornarea asigurării. O poliță de asigurare constituie pentru cel asigurat un titlu de drept la credit personal. Nu numai societățile de asigurare ci și alte institute de credit acoardă împrumuturi pe polițe de asigurare asupra vieții, fără de care mulți nu pot ajunge în casuri de strimtoare la un împrumut în condiții atît de facile.

Polița de asigurare în fine este măsurătorul cel mai bun pentru gradul de pricepere și pentru capacitatea de prevedere a fie-cărui familist, și neajunsurile materiale și morale se pot delătura în mod eficace prin asigurarea asupra vieții. Ea este totodată factorul cel mai important întru a combate stagnarea și miseria economică la poporul nostru.

E. B.

AFACERI FINANCIARE.

Situațiunea.

Sibiu, 18 Februarie 1904.

Reserva, ce și-au impus-o sub influința răsboiului ruso-japonez băncile mari la plasarea banilor, a provocat în mod trecător o încordare a situației pieței interterne de bani; în curînd însă situația s'a ameliorat și cambii de portfolii s'au putut plasa dela $3\frac{1}{2}\%$ în sus, iar' cambiile morilor cu $3\frac{1}{4}\%$.

În piețele internaționale de bani situația este ne-schimbată, afară de Londra unde în urma realizărilor efectuate de Rusia discontul privat a crescut la $3\frac{3}{8}\%$, iar' Banca Angliei a încassat în unele casuri chiar și $4\frac{1}{4}\%$, cu toate că rata oficială este de 4% .

În Berlin oferta este abundantă și discontul privat s'a redus dela $2\frac{3}{4}\%$ la $2\frac{2}{8}\%$, iar' în Paris discontul privat a fost $2\frac{1}{2}\%$.

*

Losuri eșite din circulațiune. La 1 Faur a. c. a fost ultima tragere la sorți a losurilor St. Genois, cari vor fi scoase astfel total din circulațiune. Din așa numitele „losuri cavaleresci“, de cari s'au ținut și losurile St. Genois, mai rămîn în circulațiune încă losurile Pálffy, Salm, Clary. Ultima sortare a losurilor Pálffy va fi la 1911, a losurilor Salm la 1912 și a losurilor Clary la 1913. Losurile St. Genois s'au emis la 1855 în 80,000 bucăți à fl. 240 monetă convențională, deci în sumă totală de fl. 3.200,000 m. c. Suma recerută pentru amortisirea totală a losurilor conform planului este plasată în libele de deposit dela banca „Erste Oesterreichische Sparcassa“.

AGRICULTURA.

Recolta Ungariei în anul 1903. Din datele despre recolta Ungariei din 1903, publicate de oficiul statistic central r. ung., ajungem la convingerea, că lărgirea teritoriului supus culturai agricole nu numai că nu a încetat, dar durează încă, și a fost cu deosebire în cei din urmă trei ani foarte considerabilă. Până cînd în anul 1900 au fost cultivate 21.093,728 jughere, în anul trecut a ajuns suprafața teritoriului cultivat la 21.507,527 jughere. Cu grâu și cu seară a fost sîmănate în anul trecut 8.013,132, cu orz 1.827,140, cu ovês 1.787,809, cu păstăioase 57,693, cu cartofi 942,422, cu porumb 3.989,566, cu nutreț: mazărice, trifoiu, luțernă 1.543,657 jughere.

Resultatul recoltei în măji metrice a fost următorul :

Grâu de toamnă și de vară	44.077,154
Secară de toamnă și de vară	12.028,671
Orz	14.059,958
Ovês	12.676,469
Porumb	34.481,597
Cartofi	45.009,884

Față cu evaluările prealabile rezultă un plus de 1.23 milioane măji metrice la grâu, 0.45 milioane m. m. la seară, 0.71 milioane m. m. la orz și 0.9 mil. m. m. la ovês. Recolta de porumb e una dintre cele mai bune a anilor din urmă, iar cea de cartofi e o recoltă mijlocie.

m.

COMUNICAȚIUNE.

Circulațiunea căilor ferate ungare în 1903.

Conform datelor oficiale, lungimea liniilor ferate de pe teritoriul Ungariei a fost de 17,882·5 km., față cu 17,688·4 km. din anul 1902. Pe liniile acestea au fost transportate în anul 1903 71.199,315 persoane și 37.494,367 tone de mărfuri, iar veniturile totale au fost de K 281.609,558, ceea-ce dă per km. K 15,748; veniturile totale în anul 1902 au fost de K 272.000,246, pe km. K 15,377; veniturile anului 1903 au crescut față cu ale anului 1902 cu K 9.609,312, adică pe kilometru cu 2·4 procente.

m.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

Rugăm onoratele direcțiuni ale institutelor noastre de bani să binevoiască a pune la dispozițiunea redacțiunii noastre îndată după încheiere, câte doue exemplare ale bilanțului și raportului anului de gestiune 1903, pentru-ca informațiunile noastre asupra mersului și dezvoltării instituțiunilor noastre financiare să fie cât se poate de exacte și autentice.

*

„Albina“ institut de credit și de economii în Sibiu.

Bilanțul pro 1903 al primului nostru institut financiar, publicat între inserțiunile numărului nostru present, se încheie, în ce privește rezultatul, ceva mai nefavorabil decât în 1902, și anume cu un profit net de K 252,983 față de K 263,124— în anul precedent de gestiune. Activele totale se prezintă cu K 20.652,887— arătând în comparațiune cu 1902 o reducere de K 1.416,513—, anume s'a redus Escomptul cu K 821,089— (starea K 7.088,233—) ceea-ce este a se atribui probabil abundenței de bani, ce a dominat în anul expirat în parte și la băncile noastre, în urma căreia acestea au usat în măsură mai mică de creditul lor de reescompt la „Albina“ ca în anul 1902. Ca dovadă că însăși „Albina“ încă a dispus în anul expirat de gestiune de mijloace abundante, servește faptul că și-a redus Reescomptul dela K 1.933,489— cât a fost la finea anului 1902, la o sumă relativ neînsemnată de K 359 153—, va să zică cu considerabila sumă de K 1.574,336. Reduceri mai însemnate mai arată: Cred. de cont-curent de K 530,175— (starea K 478.773—) și Creditele personale dela K 1.833,172— K 1.757,093—; apoi Realitățile, de circa K 276,000— la K 697,716—. Cred. camb. cu acop. hip. au rămas aproape staționare cu K 1.956,981— (în 1902 K 1.960,421—). Cresceri remarcăm la Imprumuturi ipotecare de circa K 41,000 la K 5.340.857 și la Efectele publice, cari s'au sporit față de 1902 cu însemnata sumă de K 346,712 la K 2.302,435—, astfel că inclusive efectele fondului de garanție al scris. fonc. și ale fondului de pensiuine, „Albina“ dispune în total de efecte publice în valoare de K 2.719,119—; afară de acestea și de acțiuni în sumă de K 161,565.

Dintre pasive arată creșteri Fondul special de rezervă de circa K 67.000 la K 181,690—; Fondul de pensiuine dela K 386,631 la K 427,924 și în fine Depozitele spre fructificare o creștere de K 764,207—, cifrându-se în total cu K 12.289,853—. Suma scrisurilor fonciare în circulațiune s'a sporit cu rotund K 50,000 la K 5.196,000. Venitul brut realizat în 1903 a fost de K 1.277,093 față de K 1.258,254 în 1902.

Adunarea generală se va ține la 26 Martie a. c.

*

„Bistrițiana“ institut de credit și de economii, societate pe acțiuni în Bistrița. Bilanțul acestui institut pro 1903 publicat între inserțiunile numărului nostru ultim se încheie cu un profit net de K 17,558— față de K 18,517 în 1902 și cu active totale de K 1.296,904 arătând față de 1902 o creștere de K 138,494. Creștere se arată la toți ramii de afaceri, cu excepțiunea unuia; la unii chiar de tot considerabilă d. ex. la Cambii de bancă de circa K 107,000— (starea K 960,864—); Imprumuturile ipot. se prezintă cu K 80,616— (în 1902 cu K 78,205—). Imprum. pe obligat. cu K 52,405 față de K 46,588— în 1902 Cred. camb. cu acop. ipot. din contra arată o mică reducere dela K 113,469 la K 105,556—. În Efecte a plasat institutul acesta pânăcum numai o mică parte a Fondului de pensiuine cu K 6720—. Dintre pasive au crescut Depozitele spre fructificare cu circa K 50,500— la K 692,691—, ceea-ce la un capital social de numai K 80.000— este desigur o dovadă eclatantă a încrederei, de care cu drept cuvânt se bucură institutul acesta la publicul mare din cercul său de activitate; Reservele de preste K 108,000— (în 1902 K 103,000) încă dovedesc o dotare munificentă și continuă a acestor fonduri, mai cu seamă dacă vom considera că institutul de care ne ocupăm există numai de 15 ani. Fondul de rezervă de K 35,078 asemenea arată o creștere de circa K 6600—. Reescomptul iu fine încă a crescut, în proporțiune cu creșterea Escomptului dela K 262,875 la K 337,784. Venitul brut al anului 1903 a fost de K 91,314— cu circa K 9000— mai mare decât în anul precedent.

*

„Economia“ cassă de împrumut și păstrare, soc. pe acțiuni în Cohalm (cottul Târnava-mare). Institutul acesta fondat la 1902, cu un capital social de K 65,000 și-a început activitatea în luna Februarie a. tr., deci bilanțul pro 1903 cuprinde rezultatul unei gestiuni de 11 luni, care deși este modest, totuși pentru început este destul de satisfăcător. Bilanțul prezintă următoarele poziții, la active: Escompt K 49,351—. Imprum. ipot. K 31,705—. Imprum. pe obligațiuni K 15,157— și Cred. camb. cu acop. ipot. K 8100—. Spesele de fondare K 1508— sunt amortisate până la un mic rest de K 200—. Activele totale se cifrează cu K 108,271. Pasive: Capital social vărsat K 56,776—. Depozite spre fructificare K 40,424— și Reescompt K 5700—. Profitul net realizat se cifrează cu K 3127—, ceea-ce corăspunde unei rentabilități de $5\frac{1}{2}\%$ a capitalului social. Venitul brut a fost de K 5877; cea mai însemnată poziție a cheltuelilor au fost „Salarele“ cu K 1200—. Prima adunare generală ordinară este convocată pe 28 Februarie a. c., când va fi a se alege și un membru în direcțiune și întreg comitetul de supraveghiare.

*

„Fortuna“ institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Rodna-veche și-a încheiat bilanțul pro 1903, în ce privește profitul net, mai nefavorabil de cât în anul precedent, căci acesta se prezintă inclusive suma repurtată de K 746·51, numai cu K 5009·13, față de K 8811·39. Totalul activelor se cifrează cu K 348,343 — (în 1902 K 362,491—) anume: Escompt K 107,335— (+ K 4000—); Imprum. ipot. K 97,458— (— K 2000—) și Imprum. pe obligațiuni K 83,268— (— K 12,700—). O reducere însemnată de K 3249— se remarcă la Interese restante (starea K 5301—) de unde probabil și rezultă reducerea profitului net. Dintre pasive au crescut: Reescomptul dela K 66,985— la K 75,474— și Reservele cu K 2300— (starea K 21,822—). Depozitele spre fructificare din contră

s'au redus cu K 18,000— la K 162,143. *Interesele transitoare anticipate lipsesc din bilanțul acestui institut cu totul.* Venitul brut se cifrează cu K 34,793— (în 1902 K 32,159—); pretensiuni dubioase s'au amortizat în sumă de K 1311—.

*

„*Grănițerul*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în H.-Dobra și-a ținut adunarea generală la 13 Februarie 1904 sub presiul dlui *Sebastian Olariu*, fiind notar dl *Lazar Vraciu*, iar verificatori ai procesului verbal dnii *Adam Leșnican* și *Iosif Morariu*. Prezenți au fost 15 acționari, reprezentând 477 acțiuni cu 477 voturi.

Profitul net de K 18,029·51 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 9900—. Fondului de rezervă K 4979·51. Scopuri filantropice-culturale K 400. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 1850—. Tantiemă funcționarilor K 900—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Școlii tractuale române din Dobra K 170—. Fondului protopopesc din Dobra K 50—. Bisericii din Săcămaș K 50—. Bisericii din Boiul de sus K 50—. Bisericii din Tei K 50—. Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei K 30.

Dividenda s'a fixat cu 9% = K 9— de cupon și se plătește cu începere dela 13 Februarie 1904.

În comitetul de supraveghiere s'a ales dl *Dominic Rațiu* din Sibiu.

*

„*Iulia*“ institut de credit și de economii, societate pe acțiuni în Alba-Iulia și-a încheiat bilanțul anului de gestiune 1903 cu un venit brut de K 84,152— (în 1902 K 80,418—) și cu un profit net de K 28,551— mai mare decât în anul precedent cu circa K 1000—. Activele totale se cifrează cu K 886,661, față de K 868,640 în 1902 și se distribuie cum urmează: Escompt K 716,448 (+ K 2602—). Imprum. ipot. K 99,072 (+ K 9735); apoi Realități în valoare de K 43,464—. Dintre pasive au crescut Depozitele spre fructificare dela K 611,580 la K 618,585 și Reservele cu K 13,000 la K 103,954. Efecte nu are institutul acesta până acum de loc, ceea ce ne surprinde, căci plasarea unei părți a frumoaselor sale rezerve în efecte publice ar contribui mult la consolidarea acestui institut și ar potența și mai mult încrederea publicului. La Interese transitoare anticipate observăm o reducere de circa K 2000—, deși interesele încasate sunt în creștere față de 1902 cu circa K 3000—.

*

„*Mielul*“, casă de împrumut și păstrare soc. pe acțiuni în Poiana și-a încheiat bilanțul pro 1903 cu un profit net de K 9366— cu circa K 200— mai mare decât în 1902. Singuraticii rami de afaceri prezintă față de 1902 reducere, anume Escomptul de circa K 14,000— (starea K 68,841—). Impr. pe oblig. cu caventați de K 6100— (starea K 102,946) și Imprum. hipotec. de K 1000— (starea de K 116,193). Numai singură poziția Credite de Cont-curent arată o creștere considerabilă dela K 71,205— la K 176,379— va să dăcă de K 175,174—. Activele se prezintă cu totalul de K 479,927— arătând față de 1902 o creștere de circa K 84,000. La pasive au crescut: Depozitele spre fructificare dela K 316,331— la K 394,828 și Reservele cu circa K 3000— la K 16,495—. Interesele transitoare anticipate se prezintă la K 27,905 interese încasate d'abia cu 2311— arătând față de 1902 o reducere de K 1100—.

*

„*Parsimonia*“ institut de credit și de economii în Bran. Bilanțul pro 1903 al acestui institut prezintă active totale de K 465,378— (în 1902 K 456,999—) anume Escompt K 419,612— (+ față de 1902 de K 15,000—). Creditele personale din contră s'au redus dela K 36,382— la K 19,534— și s'au introdus ca ram nou de afaceri: Conturile-curente, cari prezintă starea de K 9800—. Din capitalul social de K 120,000— s'au vărsat în total K 113,236—. Depozitele spre fructificare s'au sporit cu circa K 48,000— la K 308,257—. În schimb s'a redus Reescomptul dela K 38,149 la neînsemnata sumă de K 3999—; în fine Reservele s'au urcat la K 18,631— (K 4000—). Venitul brut de K 36,698— arată față de 1902 o mică creștere de circa K 1000; profitul net din contră o reducere de K 1354— (starea K 13,211—).

*

„*Săcana*“ asociațiune de păstrare și anticipațiune în Sacul. Bilanțul acestui institut pro 1903 (al II-lea an de gestiune) se prezintă în comparațiune cu 1902 cum urmează: active totale K 52,247— și anume Escompt K 50,474— (+ K 21,173—). Pasivele sunt: Capital social K 15,979, împărțit între 73 membrii cu 75 cote (+ K 8238—). Reescompt K 23,199— (în 1902 K 15,626—) și Depozite spre fructificare K 10,183— (în 1902 K 5875). Profitul net realizat se cifrează cu K 1393— și este mai mare decât în anul precedent cu K 490·18.

*

„*Selăgiana*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Jibou. Anul al VI-lea de gestiune al acestui institut s'a încheiat cu active totale de K 704,929— față de K 622,358— în 1902 și cu un profit net de K 22,531— (în 1902 K 19,454—). Escomptul, principalul ram de afacere s'a sporit cu K 64,043— la K 516,536, în care sumă se cuprind și Cambiile cu acop. ipot. în sumă de K 128,922—. Reescomptul cu toate acestea a rămas aproape staționar cu K 172,995—. Creditele hipotecare au crescut dela K 75,918— la K 83,582—; din contră s'a redus Cont-curentul dela K 55,252— la K 51,668—. Dintre pasive s'au sporit: Depozitele spre fructificare cu K 56,502— la K 265,604— și Reservele cu K 5200— la K 22,629—. Venitul brut este cu K 7000 mai mare decât în 1902 și se cifrează cu K 67,771—.

*

„*Stearua*“ institut de economii și credit, societate pe acțiuni în Român-Petre. Bilanțul acestui institut pro 1903, publicat între inserțiunile numărului nostru ultim arată în comparațiune cu 1902 următoarele schimbări: la Escompt o creștere de K 36,600— (starea K 183,781—) și la Imprum. ipot. un spor de K 7500— (starea K 20,646—). Totalul activelor de K 210,334— este cu circa K 45,000— mai mare decât în 1902. Dintre pasive s'au sporit: Fondul de rezervă cu circa K 5200— la K 19,584— și Depozitele spre fructificare dela K 51,654— la K 94,356—. Reescomptul din contră s'a redus cu circa K 4,400— la K 55,676—. Profitul net se prezintă inclusive suma de K 183 reperutată din 1902 cu K 9612— (în 1902 K 9188—), iar venitul brut a crescut dela K 19,030— la K 21,530—.

*

„*Zarandeană*“ institut de credit și economii în Băița și-a încheiat bilanțul pe anul 1903 cu următoarele schimbări față cu anul 1902: Escomptul a suferit o reducere neînsemnată dela K 145,894— la K 143,496—. Împrumuturile pe obligațiuni au crescut dela K 23,711— la K 26,183·68, și Împrumuturile hi-

potecare dela 15,327.— la K 18,927.—. Totalul activelor de K 195,753.— este cu circa K 8000.— mai mare decât în 1902. Depozitele spre fructificare au crescut cu K 12,441.55 la K 116.052.54, ear' Reescomptul s'a redus cu K 6,043.20 la K 26,154.—. Reservele se urcă la K 7600.—. Profitul curat este de K 9537.— (K 8254.10 în anul 1902).

Adunarea generală s'a ținut la 14 Februarie 1904 sub presiul dlui *Dr. Ioan Radu*, fiind notar dl *Romul Popp*, iar' verificători ai procesului verbal dnii *George Moldovan* și *Petru Stanca*. Prezenți au fost 17 acționari, reprezentând 170 acțiuni cu 166 voturi.

Profitul net de K 9537.— s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 3200.—. Fondului de rezervă K 3067.08. Scopuri filantropice-culturale K 396.85. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 476.22. Fondului special de rezervă K 500.—. Profit transpus pe anul 1904 K 490.—. Tantiema pentru diriginte și funcționari K 396.85. Aduase de salarii funcționarilor K 1020.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Bisericeii gr.-or. din Băița K 200.—. Pentru Catedrala din Sibiu K 100.—. Bisericeii gr.-or. din Crăciunești K 31.85. Mesei studenților, Brad K 20.—. Mesei studenților, Blaj K 20.—. Studentului Botici Avram, classa VI gimn., Blaj K 20. Surdo-muți, Budapesta K 5.—.

Dividenda s'a fixat cu 10% = K 10 de cupon și se plătesce cu începere dela 15 Februarie a. c.

În direcțiune s'a ales dnii *Dr. Ioan Radu*, *George Moldovan*, *George Drăgan*, *Lazar Perian*, *Iuliu E. Cosma*, *Lazar Adam*, *Petru Stanca*, *George Faur* și *Martin Haber*, iar' în comitetul de supraveghiere dnii: *Vasilie Damian*, *Dr. Pavel Oprișă* și *Dr. Cornel Moldovan*, iar' suplentei: *Dr. Emanoil Doctor* și *Simeon Băcila*.

Adunări generale au convocat resp. ținut următoarele bănci românești:

- 21 Ianuarie a. c. „Banca populară” în Dej.
 1 Faur a. c. „Soc. de împrumut și păstrare” în Feldru.
 7 Faur a. c. „Asociațiunea de economii și ajutor” în Ghiroc.
 „Săcana” în Sacul.
 10 Faur a. c. „Plugarul” în Săcădate.
 13 Faur a. c. „Grănițerul” în H.-Dobra.
 14 Faur a. c. „Bănățana” în Bucoveț.
 „Zărândeana” în Băița.
 15 Faur a. c. „Casa de păstrare” în Sasca-montană.
 16 Faur a. c. „Patria” în Blaj.
 18 Faur a. c. „Detunată” în Bucium.
 „Coroana” în Timișoara.
 „Hațegana” în Hațieg.
 „Lipovana” în Lipova.
 „Doina” în Câmpeni.
 „Sentinela” în Satul-nou.
 19 Faur a. c. „Sătmăreana” în Seini.
 20 Faur a. c. „Bihoreana” în Oradea-mare.
 „Someșana” în Dej.
 21 Faur a. c. „Schintea” în Tăure.
 „Cugierana” în Kudzsir.
 „Reun. de împr. și păstr.” Ilva-mare.
 23 Faur a. c. „Răureana” în Cap. Monostor.
 25 Faur a. c. „Olteana” în Viștea-inf.
 26 Faur a. c. „Monoreana” în Monor.
 27 Faur a. c. „Racoșana” în Șeica-mare.
 28 Faur a. c. „Jebeleana” în Jebel.
 „Steaua” în Román-Petre.
 „Lipovana” în Lipova.
 „Economia” în Cohalm.
 „Venețiana” în Veneția-inf.

- 28 Faur a. c. „Cordiana” în Fofeldea.
 2 Martie a. c. „Timișiana” în Timișoara.
 5 Martie a. c. „Sălăgiana” în Jibou.
 6 Martie a. c. „Mielul” în Poiana.
 „Corvineana” în Hunedoara.
 „Porumbăceana” în Porumbacul-inf.
 8 Martie a. c. „Sebeșana” în S.-Sebeș.
 10 Martie a. c. „Bistrițiana” în Bistrița.
 „Oraviciana” în Oravița.
 „Poporul” în Lugoj.
 12 Martie a. c. „Chioveana” în Somcuta-mare.
 13 Martie a. c. „Crișana” în Brad.
 14 Martie a. c. „Iulia” în Alba-Iulia.
 20 Martie a. c. „Fortuna” în Rodna-veche.
 23 Martie a. c. „Sylvania” în Șimleu.
 26 Martie a. c. „Albina” în Sibiu.

Posta Redacțiunii.

Dlul N. N. în Șomcuta-mare. La institutul „Albina” de aici se țin biroul închis la următoarele sărbători: *Duminica*, în prima și a doua și de *Crăciun*, *Pasci* și *Rusalii*; apoi la *Anul-nou*, *Botezul Domnului* și *Sf. Maria* după călindarul iulian; în fine *Sf. Ștefan*, sărbătoare de stat.

În acele sărbători însă, în cari trebuie ridicat, după legile statului, protestul, cassa este deschisă în timpul necesar pentru desfacerea poștei cu bani și predarea cambiilor la notarul public.

În luna *Ianuarie*, pe timpul lucrărilor de încheiere, se ține birou și *Duminica* dela oarele 8—12 a. m.

SUMAR.

Mobilizarea împrumuturilor ipotecare. — O desmințire. — Importanța asigurărilor asupra vieții. — *Afaceri financiare*: Situațiunea. Losuri eșite din circulațiune. — *Agricultură*: Recolta Ungariei în 1903. — *Comunicațiune*: Circulațiunea căilor ferate ungare în 1903. — *Societăți financiare și comerciale*: „Albina”, „Bistrițiana”, „Economia”, „Fortuna”, „Grănițerul”, „Iulia”, „Mielul”, „Parsimonia”, „Săcana”, „Sălăgiana”, „Steaua”, „Zărândeana”.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 17 Februarie 1904.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde . .	8.45— 8.80
„ „ Tisa	„ „ „ „ . .	8.55— 9.05
„ „ Pesta	„ „ „ „ . .	8.45— 8.90
„ „ Alba-reg.	„ „ „ „ . .	8.55— 8.90
„ „ Bacica	„ „ „ „ . .	8.55— 8.80
Secară	„ „ „ „ . .	6.70— 6.95
Orz	„ „ „ „ . .	5.85— 6.15
Ovės	„ „ „ „ . .	5.80— 6.15
Porumb	„ „ „ „ . .	5.45— 5.55
Rapiță	„ „ „ „ . .	10.35— 10.55
Untură de pore B.-Pesta	„ „ „ „ . .	67.50
Slănină (elisă)	„ „ „ „ . .	58.00— 60.—

Bursa de București.

Cursul din 16 Februarie 1904.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei . .	99 ¹ / ₄
„ „ 1892 5%	„ „	98 ³ / ₄
„ „ 274 mil. 4%	„ „	87 ³ / ₄
„ „ 1898 4%	„ „	88
Fonciare rurale 5%	„ „	99 ³ / ₈
„ „ 4%	„ „	88 ¹ / ₂
Seris. fonc. urb. București 5%	„ „	88
„ „ Iași	„ „	83 ¹ / ₄

„POPORUL“

institut de credit și economii, soc. pe acții în Lugoj.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Poporul“ societate pe acții în Lugoj, conform dispoziției §-lui 19 din statute se invită la

a III-a adunare generală ordinară, care se va ține în Lugoj, la 10 Martie 1904 st. n., la 3 oare p. m. în localul institutului.

Ordinea de zi:

1. Designarea unui notar și alor 2 verificatori pentru protocolul adunării generale.
2. Raportul Direcțiunei.
3. Raportul comitetului de supraveghiere.
4. Stabilirea bilanțului și deliberarea asupra împărțirii profitului curat.
5. Alegerea alor 10 membri în direcțiune (§. 38) eventual alte alegeri.
6. Stabilirea marcelor de prezență.
7. Propuneri.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la aceasta adunare generală ori în persoană ori prin plenipotențiați, sunt rugați, ca conform §-lui 24 din statute, să-și depună acțiunile până în 8 Martie n. 1904 la cassa institutului ori la institutele „Bihoreana“, „Hategana“, „Oraviciana“ și „Ardeleana“.

Lugoj, 11 Februarie 1904.

Direcțiunea.

„FORTUNA“

institut de credit și economii, soc. pe acții în Rodna-vechie.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii, societate pe acții „Fortuna“ sunt invitați în sensul §. 21 din statutele institutului la

a XX-a adunare generală ordinară, care se va ține în 20 Martie 1904 st. n. la 3 oare p. m. în localitatea institutului,

Când din lipsa voturilor prescrie nu s'ar pute ține adunarea la termenul de sus, prin aceasta se convoacă pe 27 Martie 1904 st. n. la 3 oare p. m. la o altă adunare generală tot în același local.

Obiectele:

1. Raportul direcțiunei și a consiliului de supraveghiere despre gestiunea anului 1903.
2. Aprobarea bilanțului și decidera asupra distribuirii profitului curat și darea absoluturului.
3. Propunerea direcțiunei pentru crearea unui fond de pensuni pentru funcționarii institutului.
4. Alegerea membrilor din direcțiune și a funcționarilor și statorirea salariilor pe ciclul următor.
5. Alegerea consiliului de supraveghiere.

Rodna-vechie, 13 Februarie 1904.

Direcțiunea.

„CHIORANA“ institut de credit și economii, societate pe acții în Șomcuta-mare.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembre 1903.	(Coroane)	PASIVA.	
Cassa în număr		8,509.86		Capital social	100,000.—
Capital neversat		760.—		Fond de rezervă	6,042.—
Escompt: Cambii de bancă	176,859.—			Fond special de rezervă	1,172.56
Cambii cu acop. ipot.	92,242.—	269,101.—		Fond de pensuni	842.57
Imprumuturi hipotecare		46,679.—		Fond cultural	360.91
Imprumuturi pe obligațiuni		2,607.—		Depuneri spre fructificare	109,061.29
Mobiliar	1,764.20			Reescompt	94,520.—
30% amortisare	529.20	1,235.—		Interese transitorii anticipate	4,769.17
Interese de reescompt anticipate		939.47		Dividendă neridicată	250.—
Interese restante după împrumuturi		32.47		Profit curat	13,162.30
Efecte		305.—			
Proteste		12.—			
		330,180.80			330,180.80

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Pierdere.	(Coroane)	CREDIT.
Interese pentru depuneri spre fructificare	3,994.68	Interese și provisiuni:		
pentru reescompt	6,295.04	dela cambii	29,097.92	
pentru 4 fonduri	476.49	dela împrumuturi hipotecare	3,497.47	
Spese: salare	2,372.68	dela împrumuturi pe obligațiuni	173.26	
relut de cuartir	1,187.32	Pro-diversi	39.94	
chirie	240.—			
marce de prezență	919.—			
spese de călătorie	606.—			
tipărituri, porto și alte	1,463.02			
Contribuțiune: directă	850.46			
10% dare după interese de depunere	399.48			
Amortisațiuni: 30% la mobilier	529.20			
diveși debitori	312.92			
Profit curat	13,162.30			
	32,808.59			32,808.59

Șomcuta-mare, la 31 Decembre 1903.

Nicolau Nyilvan m. p., director executiv.

George J. Radocea m. p., contabil.

George Pop de Băsesci m. p., presid. Ioan Serbu m. p., v.-presid. Andreiu Cosma m. p. Moise Nyeș m. p.
Dr. Gavril Tripon m. p. Ioan Nistor m. p. Ioan Andreica m. p. Isidor B. Hangea m. p. Teodor Blaga m. p.

Subsemnatul comitet de revisiune am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și în consonanță cu registrele institutului.

Șomcuta-mare, la 30 Ianuarie 1904.

[Nr. 27. (1—1)

Dr. Coriolan Pop m. p., pres. Dr. Ladislau Gyurko m. p. Ioan Gheție m. p. Simeon Meciu m. p. Ioan Popp m. p.

„SILVANIA“
instituit de credit și economii, soc. pe acțiuni în Șimleul-Silv.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Silvania“ societate pe acțiuni în virtutea §-lui 29 din statute se invită la

a XVI-a adunare generală ordinară,
care se va ține în Șimleul-Silvaniei la 23 Martie 1904
st. n. la 10 oare a. m. în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raportul anual al direcțiunii.
2. Raportul comitetului de reviziune asupra calculului anual, al bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
3. Stabilirea bilanțului anual și fixarea dividendelor.
4. Determinarea scopului, spre care este a se întrebuința suma provădită în §. 99 p. f.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență.
6. Eventuale propuneri.
7. Esmiterea alor 3 membri pentru verificarea procesului verbal.

Se atrage atențiunea dlor acționari la dispozițiunea §-lui 28 din statute în sensul căruia „la adunarea generală au vot numai acei acționari, cari cu cel puțin jumătate de an mai înainte sunt trecuți în registrul acționarilor și ca atari cel puțin cu una și înainte de adunarea generală la direcțiunea institutului sau la locuri desemnate prin direcțiune au depus acțiunile sale eventual și documentele de plenipotență. Acțiunile depuse în locuri desemnate prin direcțiune se vor lua în considerare numai în cât reversalul despre depunerea acelora cu una și mai înainte de adunarea generală s'au depus la direcțiunea institutului.“

Pentru depunerea, respective primirea acțiunilor și a documentelor de plenipotență pentru acest an s'a desemnat, respective au fost rugați, institutele „Albina“ în Sibiiu, „Sătmăreana“ în Seini, „Sălăgeana“ în Jibou, „Bihoreana“ și capitulul gr.-cat. din Oradea-mare, „Chio-reana“ în Șomcuta și dnii Vasiliu Pățaș în Hotoan și Florian Cocean în Cehul-Silvaniei.

Acțiunile, documentele de plenipotență și revar-salele despre depunerea acțiunilor la locurile mai sus desemnate sunt a se presenta la institut până la 22 Martie st. n. 4 oare p. m.

Șimleul-Silvaniei, în 10 Februarie 1904.

Direcțiunea.

„SILVANIA“ instituit de credit și economii, societate pe acțiuni în Șimleul-Silvaniei.

ACTIVA.		Bilanțul cu 31 Decembrie 1903.		PASIVA.	
	(Coroane)		(Coroane)		
Cassa în numărar	35,038-39	Capital social	300,000—		
Cambii de bancă escomptate	1,533,412-43	Fondul de rezervă	223,722-86		
Cont-curent	325,475-10	Fondul de pensiune	22,474-99		
Imprumuturi pe ipotecă	385,934-08	Fondul cultural	1,543-26		
Imprumuturi pe obligațiuni	12,461-54	Depuneri pentru fructificare	1,339,171-69		
Imprumuturi pe amanete	2,193—	Cambii de bancă reescomptate	649,968-66		
Efecte	54,820-54	Interese transitoare anticipate	26,025-20		
Efecte după descriere și diferență de bursă	400—	Dividende neridicate	855—		
Casele institutului și alte realități	177,592-66	Depozite la cassă	9,097-22		
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	22,344-51	Diverse conturi creditoare	1,559-64		
Mobilier	3,338-25	Profit curat	54,160-84		
după amortisare de	338-25				
Interese de reescompt	6,604-50				
Capitale elocate	20,113-33				
Avansuri, arânți, interese restante și vadii	25,454-31				
Interese de efecte neridicate	2,350—				
Diverse conturi debitori	20,184-67				
	2,628,579-36				2,628,579-36
DEBIT.		Contul Profit și Pierdere.		CREDIT.	
	(Coroane)		(Coroane)		
Interese pentru depuneri spre fructificare	67,954-29	Interese dela cambii de bancă escompt.	136,303-46		
„ pentru reescompt	60,513-17	„ „ credite de cont-curent	26,651-02		
Spese: salare, marce de prezență și relut		„ „ credite pe ipotecă	27,627-74		
de cartier	20,866-61	„ „ credite pe obligațiuni	993-63		
tipărituri, porto, luminat și alte spese	10,096-11	„ de întârziere	9,300-24		
Dare directă	11,250—	„ dela credite pe amanete	96-51		
după interesele de depuneri	6,348-82	„ dela efecte	2,447-37	203,419-97	
Descrieri	738-25	Provisiune și diverse		24,079-22	
Profit curat	54,160-84	Chirie și arânți		4,428-90	
	231,928-09				231,928-09

Șimleu, la 31 Decembrie 1903.

Andrieu Cosma m. p., director executiv.

Augustin Marcuș m. p., cassar.

Ioan Lazar m. p., prim-cont.

Direcțiunea:

George Pap de Basesci m. p., pres. Artemiu Sarkadi m. p. Alimpiu Barboloviciu m. p. Vasile Papp m. p. Teodor Pap m. p.
George Major m. p. Michael Bohățiel m. p. Augustin Marcuș m. p. Augustin Vicașiu m. p. Vasile Pățaș m. p.

Subsemnatul comitet examinând acest cont l'am aflat în regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Șimleu, la 10 Februarie 1904.

Comitetul de reviziune:

Nr. 25. [1—1]

Teodor Kővári m. p., presid.

Florian Cocian m. p.

Antoniu Bălibanu m. p.

Aurel Orian m. p.

„FORTUNA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Rodna-veche.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembrie 1903.		(Coroane)	PASIVA.	
Cassa în număr		4,492-24			Capital acționar	40,000—
Capital hipotecar	97,458-62				Depuneri cu interese	162,143-48
pe obligațiuni	83,268-04				Credite	43,300—
cambial	107,335-60	288,062-26			Reescompt	75,474-20
Interese restante		5,301-34			Fondul de rezervă	21,322-26
Interese anticipate la reescompt și credite		1,197-72			Fondul cultural	594-58
Inventar după amortisire de 10%		1,221-86			Profit transportat din 1902	746-51
Anticipațiuni		2,418-28			Profit curat pro 1903	4,262-62
Imobile		40,498-82				5,009-13
Efecte		2,685—				
Diverse conturi debitoare		2,466-13				
		348,343-65				348,343-65

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Pierdere.		(Coroane)	CREDIT.	
Interese pentru depuneri	10,486-65				Interese după împrum. ipot.	8,129-92
„ „ fondul de rezervă	1,190-24				„ „ pe oblig.	8,102-32
„ „ fondul cultural	36-14				„ „ cambiale	9,188-44
„ „ reescompt	4,677-02	19,357-66			Provisiuni	6,355-17
„ „ credite	2,967-61				Interese de întârziere	513-48
Dare de stat și comunală	1,482-95				Chirie de casă	600—
de rente	1,329-01				Diverse	1,157-72
competință de timbru	36-84	2,848-80			Profit transpus din 1902	746-51
Salarii		4,636—				
Amortisațiuni: 10% din mobilier		135-76				
pretensiuni dubioase		1,311-01				
Diverse		1,495-20				
Profit transpus din 1902	746-51					
Profit curat pro 1903	4,262-62	5,009-13				
		34,793-56				34,793-56

Rodna-veche, la 31 Decembrie 1903. 34,793-56

Ioan Issip m. p., director executiv.

Directiunea:

Traian Turcu m. p., contabil.

Pamfilu Grapini m. p., presid.

Nicolau Murășan m. p., secretar.

Zagyva Mihály m. p.

Lazar Avram m. p.

S'a revădit și aflat în consonanță cu cărțile principale și auxiliare duse în ordine deplină.

Rodna-veche, la 13 Februarie 1904.

Nr. 24. [1—1]

Consiliul de supraveghiere:

Leontin Pop m. p.

Cosma Cotul m. p.

Silvestru Murășan m. p.

„POPORUL“ institut de credit și economii, societate pe acții în Lugoj.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembrie 1903.		(Coroane)	PASIVA.	
Cassa în număr		14,562-23			Capital social 1200 acții à K 100	120,000—
Escompt: Cambii de bancă	291,165-26				Fondul de rezervă	13,823-60
Cambii hipotecate	231,363—	522,528-26			Fondul cultural	2,413-60
Imprumuturi hipotecare		80,049—			Depuneri spre fructificare	362,310-50
Mobilier	1,319-80				Depozite la casă	355-40
10% descriere	131-98	1,187-82			Cambii reescomptate	131,537—
Spese de fondare	1,052-70				Sarcină pe casă (intabulată)	50,000—
20% descriere	350-90	701-80			Comet. de dare rest. și diverse conturi creditoare	3,112-77
Casa institutului		72,580—			Interese transitoare anticipate	9,376-04
Interese transit. restante		1,174-46			Dividendă neridicată	369-26
Interese anticip. de reescompt		692-42			Venit curat	15,996-92
Debitori		15,819-10				
		709,295-09				709,295-09

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Pierdere.		(Coroane)	CREDIT.	
Interese de depuneri spre fructificare	16,827-24				Interese de escompt	43,602-35
10% dare „ „ „ „	1,462-53				„ „ împrumut ipot.	6,022—
Dare directă și comunală	3,576-36				„ „ întârziere	911-70
Chirie	810—				Venite dela casă	377-74
Salare	5,462-16				Provisiuni	271-98
Porto postal	269-06					
Competințe de timbru	98-46					
Interese de reescompt	4,547-43					
Spese de birou	1,531-03					
Amortisări din mobilier	131-98					
spese de fondare	350-90	482-88				
Diverse		121-70				
Venit curat		15,996-92				
		51,185-77				51,185-77

Lugoj, în 31 Decembrie 1903.

Ioan Boros m. p., presid., dir. exec.

Pentru contabilitate: Virgil P. Pop m. p.

Pentru comitetul de supraveghiere: Stefan Bercian m. p., presid.

Nr. 26. [1—1]

„ALBINA“, Institut de credit și de economii în Sibiiu.

a XXXI-a încheiere a Conturilor cu 31 Decembre 1903.

ACTIVE.		CONTUL BILANȚ.		PASIVE.	
	K	f		K	f
Cassa în numărar	152,118	86	Capital social:		
Monete	7,567	15	6000 acțiuni à K 200	1.200,000	—
Cambii de bancă	7.088,233	53	Fondul de rezervă al acționarilor	200,000	—
Împrum. hipot. în scrisuri fone. 5.055,486	87		Fondul de garanție al scrisurilor fonciare	400,000	—
„ „ în numărar	285,370	49	Fondul special de rezervă	181,690	86
Credite personale	1.757,093	38	Fondul de pensii al funcționarilor	427,924	—
Credite cambiale cu acoperire hipotecară	1.956,981	—	Depuneri spre fructificare	12.289,853	27
Credite de cont-curent	478,773	41	Scrisuri fonciare cu 5% în florini		
Avansuri pe efecte publice	65,158	50	în circulațiune	1.656,000	—
Credite fixe	9,434	10	Scrisuri fone. cu 5% în coroane		
Împrumuturi pe produse	7,501	—	în circulațiune	3.397,000	—
Casa institutului, realități dela gara Brașov			Scrisuri fone. eșite la sorți în circulațiune	143,000	—
și diverse realități de vânzare	697,716	87	Cambii de bancă reescomptate	359,153	50
Efecte publice	2.302,435	05	Dividende neridicate	1,624	—
Acțiuni dela diverse bănci	161,565	—	Interese anticipate pro 1904	143,658	07
Efectele fondului de garanție al scris. fonciare	422,684	30	Profit net	252,983	40
Efectele fondului de pensii al funcționa-					
rilor institutului	4,000	—			
Mobilier	10,335	—			
după amortisare de	1,035	—			
Diverse conturi debitoare	191,467	59			
	20.652,857	10		20.652,887	10

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DEBIT.		CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.		CREDIT.	
	K	f		K	f
Interese:			Interese:		
pentru depuneri spre fructificare 519,282	72		dela cambii de bancă	456,689	75
„ scrisuri fonciare	259,069	47	„ împrumuturi hipotecare	345,279	07
„ împrum. luate pe efecte 2,288	59	780,640	„ credite personale	140,330	89
Spese:			„ efecte publice	117,815	05
Salare	97,991	23	„ credite camb. cu acop. hip. 127,667	91	
Bani de cuartir	17,530	—	„ credite de cont-curent	12,504	63
Imprim., registre, porto, diverse 28,524	81		„ avansuri pe efecte	5,998	16
Marce de prezență	8,460	—	„ credite fixe și împrumuturi		
Contribuțiune:			pe produse	1,331	88
directă	38,000	—	Chirii	34,891	96
10% dare la inter. dela depuneri 51,928	27	89,928	Provisiuni	33,329	35
Amortisare din mobilier	1,035	—	Profit la monete	1,254	84
Profit net	252,983	40			
	1.277,093	49		1.277,093	49

Sibiiu, 31 Decembre 1903.

Iosif St. Șuluțu m. p., I. Papiu m. p., Dr. L. Lemény m. p., Cosma m. p., Iosif Lissai m. p.,
 membru al direcțiunii. membru al direcțiunii. membru al direcțiunii. director executiv. contabil-șef.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă, și în consonanță cu registrele institutului.

Sibiiu, 18 Februarie 1904.

Comitetul de supraveghiere:

Dr. Ilarion Pușcariu m. p. Mateiu Voileanu m. p. Nicolau Ivan m. p. Ioan Henteș m. p. Victor Fincu m. p.